

Colegiul Național „Grigore Moisil”
Bd. Timișoara nr. 33, Sector 6, București
Tel: 021.413.26.96; Fax: 021.440.10.06
Website: <http://www.moisil.ro/>

1940 – AN NEFAST ÎN ISTORIA NAȚIONALĂ

- Prof. Doru Nicolae Grădinaru
- Colegiul Național „Grigore Moisil”

PACTUL RIBBENTROP-MOLOTOV

- Data de 23 august 1939 a reprezentat o zi nefastă pentru Estul Europei.
- Marile puteri Germania Nazistă și Uniunea Sovietică semnează un tratat de neagresiune ce a redefinit relațiile dintre cele două țări.
- Spațiul care se afla între aceste două state devine astfel izolat față de restul continentului, garanțiile primite de statele din acest spațiu din partea Occidentului nemaifiind relevante.
- O săptămână mai târziu, Germania Nazistă atacă Polonia, pe care o împarte cu Uniunea Sovietică.

CARE ERA SCOPUL LUI HITLER?

„Tot ce fac este direcționat împotriva URSS. Dacă Vestul este prea prost sau orb să vadă, atunci voi fi nevoit să fac o înțelegere cu Rusia să înving Vestul și apoi, după înfrângerea lor, să îmi concentrez toate forțele asupra Rusiei. Am nevoie de Ucraina, ca să nu ne poată înfometa că în ultimul război.”

David Welch, *Hitler: Profile of a Dictator*

HITLER OCUPĂ FRANȚA

Ocuparea Franței în iunie 1940 a determinat îngrijorarea oficialilor români, deoarece aceștia o considerau, alături de Anglia, principalul garant al granițelor României și al Tratatului de la Versailles.

ULTIMATUMUL SOVIETIC

- Pe data de 23 iunie 1940, Stalin, conducătorul Uniunii Sovietice, l-a informat pe Adolf Hitler cu privire la dorința sa de a cere României să cedeze Basarabia, iar dacă România va refuza să o cedeze, acesta va recurge la forță armată.
- Adolf Hitler a fost deranjat de faptul că Stalin voia să anexeze și Bucovina, aceasta nefăcând parte din înțelegerea inițială dintre Uniunea Sovietică și Germania. Din acest motiv, Stalin s-a mulțumit doar cu Bucovina de Nord, drept prejudiciu pentru ocuparea Basarabiei de către România în 1918.
- Pe data de 26 iunie 1940, ministrul de externe sovietic Viaceslav Molotov se întâlnește cu ambasadorul român de la Moscova, Gheorghe Davidescu, căruia îi transmite ultimatumul în care Uniunea Sovietică solicită României retrocedarea Basarabiei, precum și cedarea Bucovinei de Nord.
- România nu opune rezistență din cauza situației interne dificile, pricinuită de regimul lui Carol al II-lea. De asemenea, armata română nu era instruită suficient pentru purtarea unui război de anvergură.

CEDAREA BASARABIEI

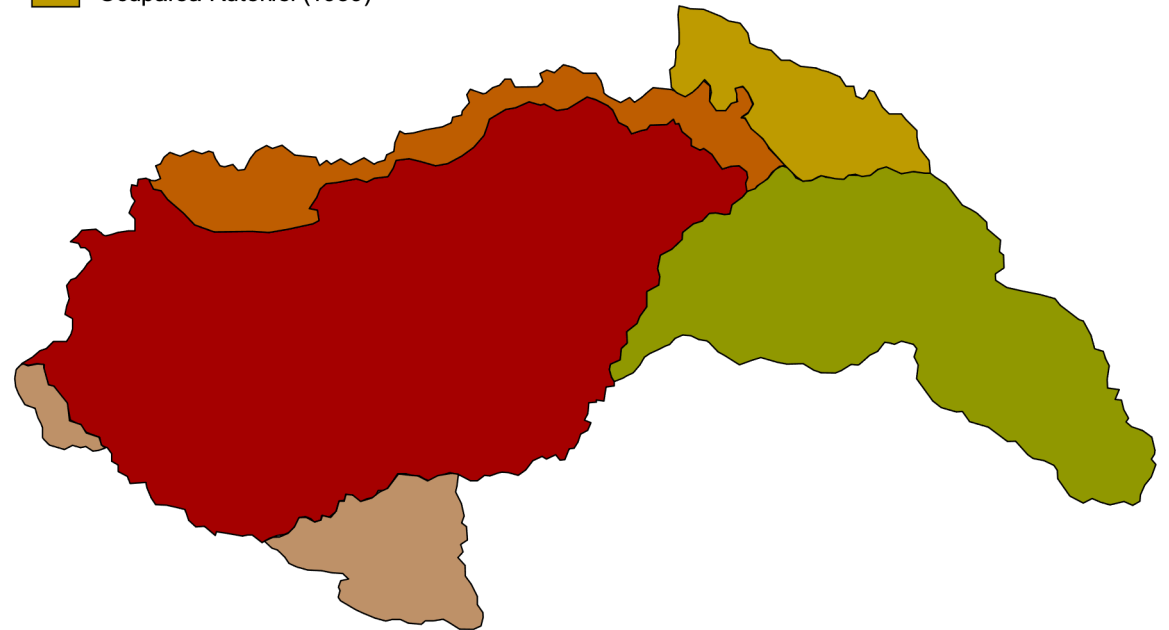
- Adolf Hitler refuză să ajute România și îl sfătuiește pe Carol al II-lea să accepte condițiile cerute de sovietici.
- Pe 28 iunie 1940 a doua notă sovietică acorda României doar 4 zile pentru evacuarea Basarabiei, însă trupele sovietice deja trecuseră Nistrul. Astfel, România s-a văzut nevoită să accepte ultimatumul impus de Uniunea Sovietică, cedând Basarabia. Pe 4 iulie 1940, trupele sovietice intră în Chișinău.
- Peste cincizeci de mii de oameni au fost trimiși în lagăre, iar peste zece mii de oameni au fost arestați și executați.
- Carol al II-lea a renunțat la garanțiile oferite de Anglia și Franța și a început să colaboreze cu Germania Nazistă, numind un nou guvern progerman.

UNGARIA REVENDICĂ VECHILE TERITORII

- În toată perioada interbelică, Ungaria a fost nemulțumită de faptul că a pierdut o mare parte dintre teritorii în urma Primului Război Mondial, prin Tratatul de la Trianon. între care și Transilvania.
- În urma Primului Dictat de la Viena din 1938, Ungaria obținuse sudul Slovaciei. În martie 1939, Ungaria ocupă și Rutenia.

Achiziții teritoriale ale Ungariei între 1938-1941

DICTATUL DE LA VIENA

- Anii 1939-1940, fiind o perioadă de regândire a sferelor de influență, au activat și problema Transilvaniei.
- În perioada 16-24 august 1940, la Turnu Severin, au avut loc negocieri româno-maghiare cu privire la Transilvania. Ungaria dorea Transilvania, însă România era de acord doar cu schimbări de populație și mici modificări ale granițelor.
- La 30 august 1940, s-a semnat, la Viena, actul prin care partea de nord a Transilvaniei era luată României și predată Ungariei. Acest pact a fost impus de Germania Nazistă și Italia Fascistă.

MIHAIL MANOILESCU DESPRE PIERDEREA TRANSILVANIEI

„Ochii mei căutau tăietura de la granița de vest pe care cu toții o așteptam. Mi-am dat seama că este însă altceva. Am urmărit cu ochii granița care pornea de la Oradea către răsărit, alunecând sub linia ferată și am înțeles că cuprindea și Clujul... Am început să nu mai văd. Când mi-am dat seama că granița coboară în jos ca să cuprindă secuimea am mai avut, în disperarea mea, un singur gând: Brașovul! O mică ușurare: Brașovul rămâne la noi. Când am privit în toată grozăvia împărțirea Transilvaniei, am înțeles că puterile, care îmi erau mult slăbite, mă părăsesc cu totul.”

Mihail Manoilescu, Ministru al afacerilor străine al României în vara anului 1940

CEDAREA CADRILATERULUI

- Cadrilaterul, ce era denumit și Dobrogea de Sud în perioada interbelică, este denumirea românească a părții de sud a Dobrogei. Această regiune, formată din județele Durostor și Caliacra, fusese câștigată de România în Al Doilea Război Balcanic din 1913.
- Pe 7 septembrie 1940, România ceda, prin tratatul de la Craiova, Dobrogea de Sud către Bulgaria. Era a treia cedare făcută într-un singur an, după ce pierduserăm Basarabia, Bucovina de Nord și o parte din Transilvania.
- În urma semnării tratatului, peste 100.000 de români au fost nevoiți să părăsească regiunea, iar 60.000 de bulgari au părăsit România.
- Românii au propus ca Silistra, cetate ce a aparținut temporar Țării Românești în Evul Mediu să rămână României. De asemenea portul Caverna și Balcicul, din care românii făcuseră o stațiune de prim ordin, să rămână României, iar în felul acesta se pune capăt pentru totdeauna litigiului care frământa cele două țări vecine.

PERSONALITATEA LUI CAROL AL II-LEA

- Viața lui Carol al II-lea a fost umbrită de bârfe, majoritatea fiind legate de numele Elenei Lupescu.
- În 1925, principele Carol a renunțat la tron pentru a trăi la Paris cu amanta sa Elena Lupescu. Astfel, tronul României revine în 1927 prințului Mihai I, fiul său.
- În 1930 Carol al II-lea revine în România și o trimite în exil pe fosta sa soție.
- Rege al României începând cu 1930, Carol al II-lea a rămas până astăzi un personaj controversat.
- Momentul a reprezentat un șir de transformări fără precedent pentru România: dezvoltare culturală și economică fără precedent, însoțite de frământări socio-politice. Acest lucru a condus la înflorirea extremismului de dreapta.

DICTATURA REGALĂ

- Carol al II-lea îl numește premier în 1938 pe Patriarhul Miron Cristea și introduce o nouă constituție.
- A inaugurat un regim autoritar, cunoscut sub numele de „dictatura regală”. Sunt interzise celelalte partide politice, regele fiind proclamat în noua constituție ca fiind „capul țării”.
- În jurul regelui s-a strâns un nucleu de favoriți, denumit sub numele de „camarilă” și influențat foarte mult de Elena Lupescu.
- Concomitent cu dictatura regală s-a manifestat și o creștere în popularitate a Gărzii de Fier.

Regimul lui Carol al II-lea

- Carol al II-lea și-a instaurat un veritabil regim personal. Primarii și prefecții erau numiți, s-a format Straja Țării, din care făceau parte copii și tineri.
- Presa și radioul erau în slujba regimului, iar la finalul anului 1938 este constituit Frontul Renașterii Naționale, unicul partid al țării, celelalte partide fiind considerate clandestine. Acesta devine primul partid de masă din istoria țării. Este adoptată o nouă lege electorală.

ABDICAREA LUI CAROL AL II-LEA

- Pe data de 4 septembrie, Mișcarea Legionară și generalul Ion Antonescu au fost chemați de regele Carol al II-lea să formeze un nou guvern.
- Pe 6 septembrie 1940, prim-ministrul Ion Antonescu a cerut abdicarea regelui Carol al II-lea, în favoarea fiului său, Mihai I.
- Carol al II-lea a fost considerat vinovat pentru dezastrul în care se afla România.

România – stat național legionar

- România devine stat național legionar prin decret regal la data de 14 septembrie 1940. Generalul Ion Antonescu devine conducătorul statului, iar Horia Sima devine vice-președintele Consiliului de Miniștri.
- Regelui Mihai I i s-a rezervat o poziție simbolică de suveran cu drepturi limitate.
- Începe astfel o perioadă nefastă în istoria României ce își va lăsa o amprentă tragică asupra sfârșitului anului 1940.

NICOLAE IORGA ȘI LEGIONARIII

- Nicolae Iorga a fost cel mai mare istoric român, dar și un om politic de mare anvergură, ocupând funcțiile de parlamentar, Președintele Adunării Deputaților și prim-ministru al României.
- În 1938, când regele Carol al II-lea a instaurat dictatura regală, Nicolae Iorga era unul dintre consilierii regelui. El s-a numărat printre intelectualii care au acceptat noul regim politic.
- Astfel au început neînțelegerile dintre Corneliu Zelea Codreanu și Nicolae Iorga.
- În urma unei reclamații a lui Nicolae Iorga față de Corneliu Zelea Codreanu, acesta din urmă a fost arestat și asasinat în drum spre închisoarea Jilava.

ASASINAREA LUI NICOLAE IORGA

- Pe 27 noiembrie 1940, în timpul statului național legionar, s-au prezentat la vila lui Nicolae Iorga din Sinaia 7 indivizi ce s-au recomandat ca fiind din partea Poliției Legionare l-au ridicat pe Nicolae Iorga sub pretextul unui interogatoriu. Nicolae Iorga se afla la biroul său, scriind Istoria Universală.
- A doua zi, corpul savantului a fost găsit pe câmpul dintre Ploiești și comuna Stejnic. Lângă cadavru s-au găsit nouă tuburi de cartușe.
- Academicianul fusese persecutat și amenințat în ultima perioadă, el refuzând să părăsească țara la îndemnul familiei.
- În luna noiembrie au fost asasinați și alți intelectuali, precum Virgil Madgearu.

URMĂRILE MOMENTULUI 1940

- Așadar, remarcăm faptul că anul 1940 a fost un an nefast în istoria națională, România confruntându-se cu pierderea Basarabiei, Bucovinei de Nord, Transilvaniei și a Cadrilaterului, în același timp manifestându-se două regimuri autoritare: dictatura regală și statul național legionar.
- În încercarea disperată de a salva România, Ion Antonescu împreună cu Germania Nazistă va declara război Uniunii Sovietice în 1941, România fiind nevoită să întoarcă armele prin actul de la 23 august 1944.